

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Anatolie Țurcan,

Judecători – Elena Cobzac, Victor Boico, Iurie Bejenaru, Ala Cobăneanu

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Gilca Constantin în numele inculpatei Mavrogheni Nadejda și de către inculpată, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui

Mavrogheni Nedejda XXXXX, născută la XXXXXX, originară și domiciliată în mun. Chișinău, str. XXXXX, nr.XX, ap. XX,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.08.2016 – 04.07.2017;

Instanța de apel: 22.09.2017 – 18.10.2017;

Instanța de recurs: 04.09.2018 – 11.12.2018.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 19 iunie 2012, N. Mavrogheni a fost achitată de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.art.190 alin.(5) și 42 alin.(2), (3) - 190 alin.(5) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin aceeași sentință, S. Grușca (în privința căruia recurs ordinar nu s-a declarat) a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.art.42 alin.(5) - 190 alin.(5) Cod penal,

2. De către organul de urmărire penală N. Mavrogheni a fost învinuită pentru faptul că, la 27.09.2006 activând în calitate de director al SC „Dilitom” SRL, urmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane, prin înșelăciune, sub pretextul efectuării unor lucrări de construcție, în lipsa unei licențe de activitate în domeniul dat, în vederea realizării intenției sale criminale, pentru a insufla încredere, a întocmit și semnat cu A. Zarețcaia la 27.09.2006 contractul nr.1 de investiție în construcția unei mansarde de la etajul 6 a blocului locativ nr. XXX situat pe str. XXXXXX, mun. XXXXX. În aceiași zi a primit de la A. Zarețcaia suma de 12 400 de euro, care conform cursului oficial al BNM constituia 209 560 lei, fapt confirmat prin chitanța la dispoziția de încasare a SRL „Dilitom”.

Tot ea, la 09.11.2006, continuând realizarea intențiilor sale criminale, cu referire la contractul nr.1 din 27.09.2006, a primit bani în sumă de 82 000 lei, depuși în numerar în baza ordinului de plată de către A. Zarețcaia pe contul bancar al SRL „Dilitom”, iar la 01.05.2007 a primit suma de 5 850 euro, care conform cursului oficial al BNM constituia suma de 98 982 lei, semnând în schimb o recipisă.

După primirea banilor, până în prezent, lucrările de construcții nu au început, de către N. Mavrogheni, nefiind făcute careva achiziții în vederea procurării materialelor de construcție sau întocmite careva documente, ce ar confirma gestionarea mijloacelor bănești. Refuză să restituie banii, pe care și i-a însușit. În rezultatul activității sale infracționale, N. Mavrogheni i-a cauzat părții vătămate A. Zarețcaia o daună în proporții deosebit de mari în sumă totală de 390 542 lei.

Tot inculpata N. Mavrogheni, la 05.03.2007, activând în calitate de director al SC „Dilitom” SRL, în scopul realizării intențiilor sale criminale de însușire a banilor și inducerii în eroare a cet. Solcan A., a întocmit și semnat cu ultima contractul nr. 4 privind construirea unui apartament-mansardă în casa nr. 123, situat pe str. 31 August 1989, mun. Chișinău, valoarea apartamentului fiind evaluată de către părți la 107 400 euro.

La insistența lui N. Mavrogheni, a fost întocmită și anexa nr. 2 a contractului, conform căreia A. Solcan a efectuat o plată în avans în numerar, pentru începerea lucrărilor de construcție, în sumă de 51 400 euro. Finalizarea lucrărilor de construire a apartamentului -mansardă urmau să fie efectuate până la 01.11.2007, însă, până în prezent lucrările de construcție nici nu au început.

De către organul de urmărire penală N. Mavrogheni a fost învinuită de faptul că ea de comun acord și împreună cu S. Grușca și o persoană necunoscută organului de urmărire penală pe nume „Alexandru”, în privința căruia cauza a fost disjunsă în altă procedură, având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, au alcătuit un plan criminal din timp împărțind rolurile între ei. Ca urmare a înțelegerii prealabile avute, S. Grușca a împrumutat de la un cunoscut al său pe nume S. Scalețchi ștampila SRL „Flofaun Grup” pentru necesități personale, pe care i-a transmis-o lui N. Mavrogheni și persoanei necunoscute pe nume „Alexandru”, pentru ca aceștia s-o folosească la încheierea contractului de vânzare-cumpărare cu întreprinderea SRL „Grinintercom”, a 17 750 kg de orez, dorind astfel să dea tranzacției date o aparență legală.

La 25.08.2009, aproximativ la ora 15⁰⁰, N. Mavrogheni împreună cu persoana necunoscută „Alexandru”, având la sine ștampila nominalizată s-au deplasat pe str. Miorița nr.5, mun. Chișinău, unde urma să fie efectuată tranzacția cu privire la procurarea a 17 750 kg de orez. Ajungând la destinație, N. Mavrogheni, camuflând intențiile criminale, l-a prezentat pe „Alexandru” drept cumpărător și reprezentant al SRL „Flofaun Grup”, după care ultimul, folosind și aplicând ștampila SRL „Flofaun Grup”, a încheiat cu SRL „Grinintercom” contractul de vânzare cumpărare sub nr.392/09 privind procurarea a 17 750 kg de orez, în sumă totală de 177 500 lei, conform căruia în decurs de 30 de zile bancare după primirea mărfii, urma să fie efectuată achitarea.

Ulterior, obligație de a se achita cu întreprinderea SRL „Grinintercom” nu a fost executată, iar N. Mavrogheni, S. Grușca și persoana necunoscută cu numele „Alexandru” intrând în posesia mărfii dobândite ilegal, au vândut-o pe părți unor persoane necunoscute organului de urmărire penală, cauzând-i proprietarului un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat, partea vătămată A. Solcan, și de către reprezentantul părții civile SRL „Grinintercom”, care au solicitat casarea acesteia, și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare, conform învinuirii formulate în rechizitoriu, cu stabilirea lui N. Mavrogheni a pedepsei definitive - 14 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 5 ani. Admiterea acțiunilor civile.

4. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2013, au fost admise apelurile declarate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia: N. Mavrogheni a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza: art.190 alin.(5) Cod penal la 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de-a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 3 ani; art.art.42 alin.(2), (3) - 190 alin.(5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de-a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 3ani.

Conform art.84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit pedeapsa definitivă 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de-a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei.

S-a dispus încasarea de la N. Mavrogheni în beneficiul părții vătămate A. Zarețcaia suma de 390 542 lei și în beneficiul părții vătămate A. Solcan -51 400 euro, echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii.

S-a dispus încasarea de la N. Mavrogheni și S. Grușca în mod solidar, prejudiciul material în sumă de 177 500 lei în beneficiul SC „Grinintercom” SRL.

5. Hotărârea nominalizată a fost atacată cu recurs ordinar de către inculpata N. Mavrogheni și de avocatul acesteia N. Marandici, care au solicitat casarea totală a deciziei atacate cu menținerea sentinței instanței de fond.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 25 martie 2014 recursurile ordinare declarate au fost respinse ca inadmisibile.

7. Împotriva deciziilor instanței de apel și de recurs a declarat recurs în anulare avocatul M. Josan în numele inculpatei N. Mavrogheni, care a solicitat casarea acestora cu menținerea sentinței.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 25 septembrie 2014 s-a dispus inadmisibilitatea recursului în anulare declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

9. La 12 august 2016 inculpata N. Mavrogheni a depus cerere prin care a solicitat revizuirea cauzei și dispunerea rejudecării acesteia.

În argumentarea soluției solicitate a invocat următoarele:

- la examinarea cauzei au fost admise încălcări procedurale;
- faptele intenționat au fost denaturate nefiind prezentate probe care ar confirma învinuirea incriminată;
- toate actele anexate la materialele cauzei confirmă legalitatea activității sale, iar învinuirea este doar o presupunere neîntemeiată a organului de urmărire penală;
- în cadrul examinării cauzei nu au fost invitați martorii apărării – reprezentantul Primăriei mun. Chișinău și reprezentantul întreprinderii „Urbanproect”, pentru elucidarea unui șir de circumstanțe care combat concluziile nefondate ale acuzării;

- în anul 2010 proprietară a SRL „Dilion” a devenit A. Solcan, fapt prin care și-a asumat responsabilitatea privind drepturile și obligațiile întreprinderii, însă această circumstanță nu a fost luată în considerație de instanțele de judecată.

10. Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 04 iulie 2017 a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire declarată de inculpata N. Mavrogheni din motivul lipsei temeiurilor prevăzute la art.458 alin.(3) pct.2) și 3) Cod de procedură penală.

11. Încheierea instanței de fond a fost contestată cu apel de inculpata N. Mavrogheni, care a solicitat, casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei argumentând următoarele:

- instanța de fond nu a luat în considerație circumstanțele care nu au fost examinate anterior și care demonstrează nevinovăția sa, deoarece în cadrul dezbaterilor judiciare nu au fost cunoscute și examinate faptele că percheziția nu a avut loc la oficiul „Dilion” SRL, însă când a prezentat actele la CCCEC, nu au fost primite de către colaboratorul instituției vizate;

- inculpata nu a cunoscut despre scrisoarea Direcției Generale Control și Revizie nr.03-1/401, deși acuzatorul de stat a avut suficient timp pentru a solicita aceste acte spre verificare, fapt care însă nu l-a făcut. În luna martie 2010 ofițerul de poliție din cadrul ilegal a ridicat actele contabile de lucru ale companiei „Dilion” SRL, și le-a transmis reclamantului A. Solocan, care prin șantaj și amenințări, a impus reînregistrarea întreprinderii pe numele său, folosindu-se de faptul că dânsa se afla în detenție, fiind arestată în luna martie 2010. Astfel în luna aprilie 2011, A. Solocan a devenit fondatorul întreprinderii vizate. Ulterior în anul 2011, când a fost eliberată de sub arest, s-a adresat către A. Solcan cu rugămintea de a-i restitui întreprinderea pentru a finaliza proiectul și executarea obligațiilor contractuale, însă acesta a refuzat;

- în instanța de fond, au fost invitați și audiați doar martorii acuzării și nici-un martor al apărării, însă declarațiile martorilor acuzării cu actele anexate la materialele cauzei confirmă integral legalitatea activității sale de întreprinzător, respectarea legislației lipsa intenției infracționale și dorința de executare a obligațiilor contractuale.

12. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2017 apelul inculpatei a fost respins ca nefondat.

În hotărârea pronunțată instanța de apel a reținut că, atât în cererea de revizuire, cât și în cadrul ședinței de judecată din prima instanță și în instanța de apel, inculpata a invocat în calitate de temei pentru revizuire: art.458 alin.(3) pct.2) Cod de procedură penală și anume: s-au stabilit alte circumstanțe de care instanța nu a avut cunoștință la emiterea hotărârii și care, independent sau împreună cu circumstanțele stabilite anterior, dovedesc că cel condamnat este nevinovat, însă temeiul invocat nu are suport faptic și juridic, fiind înaintat doar cu scopul inducerii instanțelor judecătorești în eroare, în vederea eludării pedepsei penale.

Colegiul penal a respins ca neîntemeiate alegațiile inculpatei, precum că probele acuzării demonstrează nevinovăția sa, deoarece instanțele judecătorești au constatat că vina inculpatei a fost dovedită integral prin probele prezentate în sprijinul învinuirii, care au fost cercetate în cadrul judecării cauzei în instanța de apel.

13. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul C. Gîlca în numele inculpatei N. Mavrogheni, care a solicitat casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată argumentând următoarele:

- Judecătoria Chișinău, sediul Centru a respins cererea de revizuire a inculpatei N. Mavrogheni prin *încheierea* din 04.07.2017, însă Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 18.10.2017 a decis respingerea apelului declarat împotriva *sentinței* din 04.07.2017;

- motivele invocate de apelantă în cererea de apel au fost formal respinse fără a fi analizate amplu;

- instanța de apel urma să cerceteze sub toate aspectele motivele invocate de către revizuent și să adopte o hotărâre prin care să dispună rejudecarea cauzei de către prima instanță;

- instanța de apel neîntemeiat a respins apelul inculpatei N. Mavrogheni, or, aceasta a indicat în cererea de revizuire și în cererea de apel temeuri prevăzute la art.458 alin.(3) pct.2) și 3) Cod de procedură penală.

13.1 Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar și de către inculpata N. Mavrogheni, care a solicitat casarea acesteia, argumentând următoarele:

- drept motive pentru a solicita revizuirea cauzei penale au fost invocate:

✓ în speță există două hotărâri judecătorești care au intrat în vigoare și care se contrazic reciproc;

✓ în speță s-au stabilit circumstanțe despre care instanța nu a avut cunoștință la emiterea hotărârii și anume: - nevinovăția sa se confirmă prin depozițiile martorilor apărării care nu au fost audiați și anume: directorul institutului „Urbanproect” - Iu. Povar; șeful Direcției Locativ Comunale – P. Gontea; Viceprimarul mun. Chișinău - N. Grozavu; arhitectul principal - N. Zaporojan, juristul - D. Ulanov, care confirmă legalitatea acțiunilor sale și lipsa intenției criminale; ofițerul de urmărire penală a intentat împotriva sa dosarul penal la insistența conducerii;

- necâtând la faptul că în cererea de revizuire au fost invocate temerii pentru revizuirea cauzei prevăzute la art.458 alin.(3) pct.2) și 3) Cod de procedură penală, instanța de fond neîntemeiat a respins cererea și a concluzionat că asupra demersului privind audierea martorilor s-a pronunțat instanța de apel la examinarea cauzei (17.09.2012-04.06.2013).

14. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate, solicitând respingerea acestora, deoarece motivele invocate de recurenți nu se regăsesc printre temeiurile expres prevăzute la art.458 Cod de procedură penală.

15. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată admiterea unor erori procesuale la judecarea cauzei.

Conform prevederilor art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Totodată, se amintește că, în conformitate cu cele stipulate în art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Analizând recursurile ordinare declarate Colegiul constată că autorii își exprimă dezacordul cu concluziile instanțelor de fond în partea respingerii cererii de revizuire pe motivul lipsei temeiurilor prevăzute la art.458 alin.(3) pct.2) și 3) Cod de procedură penală, iar avocatul C.Gîlca mai invocă că instanța de fond a respins cererea de revizuire și greșit a adoptat în acest sens o **încheiere**.

Verificând legalitatea hotărârilor contestate prin prisma criticilor formulate de recurenți Colegiul lărgit constată, că argumentele invocate în recursurile declarate își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor statuate în cauză, inclusiv sub aspectul că instanța de fond soluționând cauza contrar prevederilor art.462 alin.(4) Cod de procedură penală, prin încheierea din 04 aprilie 2017 a respins cererea de revizuire.

La acest capitol Colegiul lărgit reține că, în speță, prima instanță a examinat cauza fără a ține cont de prevederile art.462 alin.(4) Cod de procedură penală, care prevede că cererea de revizuire se admite prin încheiere sau, **prin sentință, se respinge**.

În continuare Colegiul atestă că la judecarea apelului instanța de apel nu a corectat eroarea admisă de instanța de fond, or, în conformitate cu prevederile art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, aceasta era obligată inclusiv în afară de temeiurile invocate în cererea de apel, să examineze aspectele de fapt și de drept, fără a înrăutăți situația apelantului.

Așadar, reieșind din conținutul normei de drept nominalizate, instanța de recurs conchide că, Curtea de Apel, era obligată să constate eroarea admisă de prima instanță, să verifice și să se pronunțe asupra acestor aspecte în decizia adoptată.

Rezumând cele menționate, Colegiul constată că, N. Mavrogheni a depus în instanța de fond cerere de revizuire a cauzei penale invocând temeiurile prevăzute la art.458 alin.(3) pct.2) și 3) Cod de procedură penală, iar instanța de fond contrar prevederilor stipulate la art.462 alin.(4) Cod de procedură penală a respins cererea pronunțând în acest sens încheierea din 04 aprilie 2017. Instanța de apel judecând apelul din oficiu nu a corectat această eroare. Mai mult, în decizia adoptată a decis respingerea ca nefondată a cererii de apel declarată de N. Mavrogheni și a dispus menținerea **sentinței** Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 aprilie 2017, fără a ține cont că de către prima instanță la 04 aprilie 2017 nu a fost adoptat un asemenea act (sentință).

Generalizând cele expuse mai sus, Colegiul penal conchide că, instanța de apel la judecarea cauzei nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, ceea ce echivalează cu erori judiciare, ce s-au soldat cu o hotărâre neîntemeiată. Erorile judiciare menționate nu pot fi corectate de instanța de recurs, deoarece țin de desfășurarea legală a procedurii de judecată în instanța de apel.

În asemenea condiții, Colegiul penal, constatând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.(6) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să respecte prevederile art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, să țină cont de indicațiile instanței de recurs și conform prevederilor art.art.409 alin.(2), 414 și 417 Cod de procedură penală, să pronunțe o hotărâre legală și complet argumentată.

16. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Gîlca Constantin în numele inculpatei Mavrogheni Nadejda și de către inculpată, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui *Mavrogheni Nedejda* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 10 ianuarie 2019.

Președinte

Anatolie Țurcan

Judecători

Elena Cobzac

Victor Boico

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu